

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020
Axa prioritară 6 *Educație și competențe*
Prioritatea de investiții 10.1 *Reducerea și prevenirea abandonului școlar timpuriu și promovarea accesului egal la învățământul preșcolar, primar și secundar de calitate, inclusiv la parcursuri de învățare formale, nonformale și informale pentru reintegrarea în educație și formare*
Obiectivul specific 6.4 *Creșterea numărului de tineri care au abandonat școala și de adulți care nu și-au finalizat educația obligatorie care se reintorc în sistemul de educație și formare, inclusiv prin programe de tip a doua șansă și programe de formare profesională*
Obiectivul specific 6.6 *Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul preuniversitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli inclusive*
Titlu proiect: "Acces la programe de educație și formare profesională pentru tinerii și adulții din județul Dolj care au părăsit timpuriu școala (1)"
Cod SMIS 2014+ 135711

PROGRAMA ȘCOLARĂ/ PLANIFICARE/ MATERIALE DE EVALUARE/ MATERIALE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE

DISCIPLINA

Educație muzicală și educație plastică

Modulul M1

Program „A doua șansă” pentru învățământ secundar inferior

versiune intermediară

A.3.1 Organizarea, monitorizarea și evaluarea programului „A doua șansă” și a stagiilor de pregătire practică de 720 de ore

ȚÎRLOAICA RAMONA MARIA

Expert curriculum *Educație muzicală și educație plastică*

IULIE 2022

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României

UNITATEA 6 - CREATOR ȘI INTERPRET

CONTINUTURI

- **Transmițătorul mesajului artistic** (*compozitorul, dirijorul, pictorul, actorul etc.*)
- **Improvizația**
- **Partitura și opera de artă**
- **Abordări interdisciplinare:** *sunet-culoare-vers-mișcare;*
- **Creatorii de povești** (*programatismul în muzică*);
- **Descrieri literare, plastice, ilustrații sonore.**

TRANSMIȚĂTORUL MESAJULUI ARTISTIC

Comunicarea artistică reprezintă transmiterea mesajului artistic de la creator la receptor prin intermediul operei de artă. Comunicarea artistică este posibilă numai dacă opera de artă poate fi decodificată de receptor.

Citind o carte, privind un tablou sau ascultând o compoziție muzicală putem recepționa mesajul lăsat de autorul acesteia. Transmițătorul mesajului artistic poate fi compozitorul, dirijorul, pictorul, actorul etc.

Un compozitor este cineva care scrie o piesă de muzică pentru teatru, televiziune, radio, film, jocuri pe calculator și alte domenii în care muzica este necesară. Muzica trebuie să fie notată în mod corespunzător pentru a ghida muzicianul în mod corespunzător.

Un compozitor bun are idei proaspete, este creativ, versatil, nu se teme să experimenteze, dorește să colaboreze și, desigur, este pasionat de scrierea muzicii. Majoritatea compozitorilor știu să cânte la mai multe instrumente.

Compozitorii își exprimă operele într-o partitura muzicală scrisă, folosind notație muzicală.

REȚINE?

- În Evul Mediu, majoritatea compozitorilor au lucrat pentru Biserica Catolica și au compus muzică pentru slujbe religioase.
- În Renaștere, compozitorii lucrau de obicei pentru angajatorii aristocrați și produceau o cantitate semnificativă de muzică religioasă.
- In Baroc, mulți compozitori erau angajați de aristocrați sau ca angajați ai bisericii.
- În Clasicism și Romantism, compozitorii au început să organizeze mai multe concerte publice pentru profit, ceea ce i-au ajutat să fie mai puțin dependenți de slujbele aristocratice sau bisericești.
- În secolul XX, compozitorii au început să caute un loc de muncă în calitate de profesori în universități și conservatoare, câștigând și bani din vânzările operelor lor.

Programe de creație muzicală

<https://itigic.com/ro/best-programs-to-create-and-compose-music-in-windows/>

DIRIJORUL îndeplinește un rol esențial – conduce și dirijează un concert muzical, cu ajutorul unor gesturi specifice, prin intermediul unei baghete. De-a lungul repetițiilor, acesta poate formula și indicații verbale, însă, în timpul reprezentației, recurge doar la limbaj gestual, corporal și vizual.

➤ Poziția sa este foarte importantă – dirijorul stă așezat pe un podium, pentru a putea privi și gestiona toți muzicienii instrumentiști.

➤ De asemenea, acesta are și un stativ pe care este amplasată partitura care conține liniile melodice ale tuturor instrumentelor și vocilor.

Dirijorul o urmărește de la început până la final, pentru a putea ghida fiecare nuanță necesară.

După ce alege partitura care urmează a fi interpretată, dirijorul trebuie să studieze îndeaproape toate detaliile cuprinse în aceasta. El poate impune mici nuanțe legate de tempo, frazare, repetiții și accente, cu scopul de a crea o interpretare deosebită. Așadar, un dirijor nu doar indică schimbările melodice din partitură, ci trebuie să cunoască fiecare element al lucrării.

Giuseppe Verdi conducându-și opera Aida în 1881

O primă formă de dirijare este **cheironomia**- utilizarea gesturilor cu mâna pentru a indica melodia.

Pictură de mormânt ilustrând cheironomia egipteană antică.(2563 î.Hr.)

Instrumentele de suflat sunt ghidate în muzică prin semne de mână. Liderul, sau cheironomerul, folosește semnale de mână pentru a indica detaliile de înălțime și ritm pentru instrumentele de suflat.

- În secolul al XVII-lea, au intrat în uz alte dispozitive pentru a indica timpul.
- În muzica instrumentală de-a lungul secolului al XVIII-lea, un membru al ansamblului a acționat de obicei ca dirijor. Aceasta a fost uneori **concertmaster**.
- La începutul secolului al XIX-lea (cca 1820), a devenit o normă să existe un dirijor dedicat, care nu cânta la nici un instrument în timpul spectacolului.

Hans Guido von Bülow, unul dintre cei mai cunoscuți dirijori ai secolului al XIX-lea, a ridicat standardele tehnice de dirijat la un nivel fără precedent prin inovații precum repetițiile separate și detaliate ale diferitelor secțiuni ale orchestrei.

Sergiu Celibidache

Mariss Jansons

REȚINE!

- *Deși există multe reguli cu privire la modul de a dirija corect, există și o mare varietate de stiluri de dirijare diferite, în funcție de pregătirea și exprimarea artistică a dirijorului.*
- *Responsabilitățile principale ale dirijorului sunt:*
 - *unificarea interpreților*
 - *stabilirea ritmului,*
 - *executarea unor ritmuri clare,*
 - *ascultarea critică și modelarea sunetului ansamblului*
 - *controlul interpretării și ritmului muzicii.*

JOC MUZICAL

Imaginați-vă ca sunteți dirijorul unei formații vocale și coordonați colegii în interpretarea cântecului „Vai săracul pui de cuc”.

Gesturi dirijorale

<https://www.youtube.com/watch?v=TwQHhAMVFI>

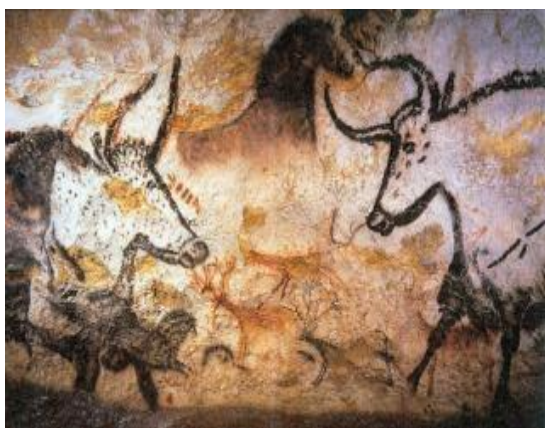

PICTORUL este un artist ce creează opere de artă care pot fi picturi, fresce, lucrări grafice și, în general, decorarea suprafețelor de diferite tipuri.

ȘTIAI CĂ?

Pictura este o manifestare a frumosului, folosită ca modalitate de exprimare artistică de mai bine de 40.000 de ani.

Cele mai vechi forme de activitate picturală, cele rupestre, au evoluat, treptat, dând naștere numeroaselor stiluri care au marcat secolele XIX și XX.

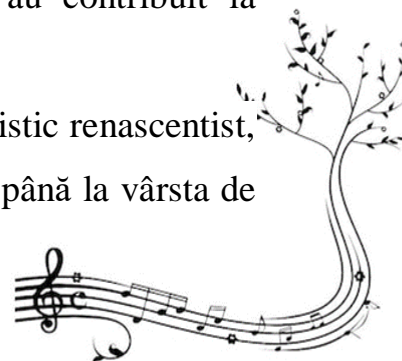
Primii artiști celebri au fost vechii greci din secolul V î.Hr. e. (Agatharch și Polygnot). Daedalus a fost considerat primul artist mitologic, deși a fost atât sculptor, cât și inginer.

În Egiptul Antic, pictorii au decorat morminte și case de piatră, iar ambarcațiunile pictorului au fost strâns asociate cu fabricarea vopselei. Tematica era foarte bogată, de la scena din viața cotidiană (petreceri, dansuri, întreceri sportive) până la ritualuri de cult sau de înmormântare. În plus, în Egiptul antic, crearea de imagini a fost considerată un efect magic, iar pictorii înșiși au fost venerați ca preoți.

De-a lungul istoriei, s-au remarcat o mulțime de artiști plastici.

Pablo Picasso s-a numărat printre puținii pictori care au contribuit la dezvoltarea acestui sector artistic.

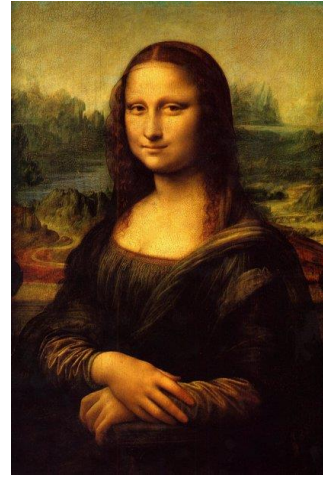
Leonardo Da Vinci, considerat un simbol al curentului artistic renescentist, este cel care a folosit pentru prima dată tehnica sfumato. Deși, până la vârsta de

10 ani, Da Vinci nu și-a exploatat talentele artistice, câțiva ani mai târziu acesta crea adevărate opere de artă, tablouri care aveau să devină recunoscute la nivel mondial.

Picasso- Femeile din Alger

Da Vinci- Monalisa

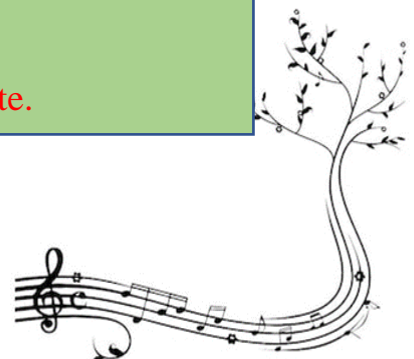
Vincent van Gogh este unul dintre cei mai importanți pictori ai tuturor timpurilor. Până la vârsta de 37 de ani, atunci când a încetat din viață, Van Gogh a creat mai bine de 2000 de picturi care impresionează printr-un mix ideal între formă, culoare și emoție.

Rembrandt van Rijn, pictor de origine olandeză, este cel care a folosit tehnica clar-obscurului, cu ajutorul căreia a reușit să surprindă chiar și cele mai delicate caracteristici fizice ale protagoniștilor din tablourile sale.

REȚINE!

Gradul de expresivitate plastică identificat la fiecare pictor, depinde:

- de felul în care sunt folosite elementele de limbaj plastic în conturarea formelor, în redarea volumului, a texturii, a spațiului etc.;
- de felul în care este gândită compoziția;
- de combinația materialelor și a tehnicilor folosite.

IMPROVIZAȚIA

- Derivat din latinescul «improvisus», reprezintă un act de creații bruște, neașteptate și efemere.
- Improvizația este abilitatea de a crea, de a cânta, juca, dansa sau vorbi, ca reacție spontană la ceea ce se întâmplă în jur sau la propriile gânduri sau sentimente.
- Capacitatea de a improviza poate fi folosită pentru a facilita diverse forme de comunicare sau manifestare în domenii diferite, de la muzică la afaceri, invenții tehnologice, în relații de servicii sau personale, psihologie, teatru, sport sau marketing.
- Conceptul de „improvizație” se referă la diverse domenii ale activității umane, fiind caracteristic în mod deosebit creației artistice.

REȚINE!

În muzică, improvizația este abilitatea de a crea o melodie din nimic. Improvizația este o parte majoră a unor tipuri de muzică din secolul al XX-lea, cum ar fi blues, muzica rock, jazz, și fuziune jazz, în care interpreții instrumentali improvizează solo-uri, linii melodice și părți de acompaniament. Improvizația este considerată piatra de temelie a artei jazzului. Melodia joacă rolul cel mai important în improvizația de jazz.

Jazzul este un stil de muzică apărut la începutul secolului al XX lea în state sudice ale Statelor Unite, drept rezultat al unor sinteze etnoculturale și preluând pe de o parte spontaneitatea specifică artei tradiționale africane, iar pe de alta – caracterul normativ al muzicii europene.

Caracteristicile jazzului:

- ✓ improvizația (diversificarea interpretării, niciodată o compoziție în același mod),
- ✓ sincopa (întrerupere sau modificarea ritmului firesc)
- ✓ sentimentul de legănare, numit swing
- ✓ ritmicitatea
- ✓ elementele preluate din muzica europeană
- ✓ muzica populară americană
- ✓ muzica africană
- ✓ notele de blues.

MARI CÂNTĂREȚI DE JAZZ Billie Holiday, Benny Goodman, John Lee Hooker, Louis Armstrong, Ella Fitzgerald, Miles Davis, Glenn Miller, Ray Charles, Charlie Parker, Duke Ellington, Chuck Berry.

B. Goodman

Charlie Parker

Ray Charles

John Coltrane

Nina Simone

Stan Getz

D. Reinhardt

T. Monk

APLICAȚII PRACTICE

- ✓ *improvizarea unor fragmente melodice, pe un ritm dat*
- ✓ *generarea unui dans liber sau a altor elemente de mișcare pe melodiile proprii, sau create de colegi*
- ✓ *exprimarea liberă, creativă, cu ajutorul sunetelor și mișcării, față de o stare emoțională, impresie etc.*

Evoluția Jazz-ului

<https://www.youtube.com/watch?v=bz7Ld0F1-RA>

PARTITURA ȘI OPERA DE ARTA

REȚINE!

PARTITURA MUZICALĂ este un document (pe hârtie, pergament sau format electronic) care poartă transcrierea unei opere muzicale. Această transcriere se poate face cu mai multe tipuri de notații (notație neumatică, notație măsurată, notații mai moderne adaptate muzicii contemporane etc.) și servește la traducerea celor patru caracteristici ale sunetului muzical: înălțimea; durata; intensitatea, timbrul.

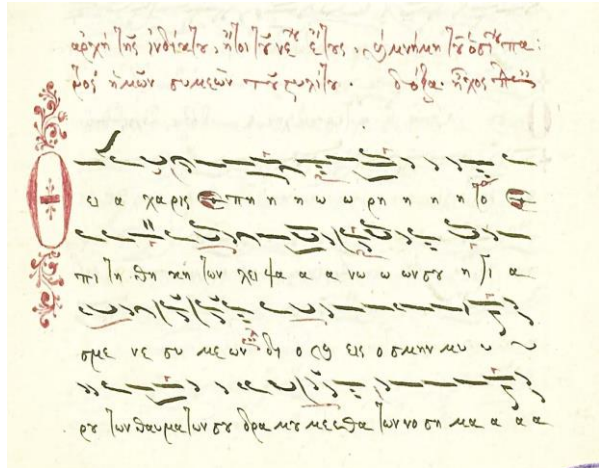
C	Z̄	Z̄	KIZ	İ	K	I	Z̄	İK	O	C̄	ȮΦ					
Ό	σον	ζῆς	φαί	vous	μη	δέν	ὄ	λως	σύ	λυ	ποῦ					
C	K	Z	İ	K̇I	K̄	ȮΦ	C	K	O	İ	Z̄	K̇	C	C̄	ĊẊI	
πρὸς	ὀ	λί	γον	ἐσ	τί	τὸ	ζῆν	τὸ	τέ	λος	ὀ	χρό	νος	ἀπ	αι	τεῖ.

Epitaful Seikilos-(notație muzicală –sec. II îHr.- I D.Hr)

- Notația muzicală a fost dezvoltată înainte ca pergamentul sau hârtia să fie folosite pentru scriere.
- Cea mai veche formă de notație muzicală se găsește într-un tabletă care a fost creată la Nippur, în Sumer (astăzi Irak) în jurul anului 2000 î.Hr. Tableta reprezintă instrucțiuni fragmentare pentru interpretarea muzicii.
- Înainte de secolul al XV-lea, muzica occidentală era scrisă manual și păstrată în manuscrise, de obicei legate în volume mari.

- Ison (ramane la aceeași înălțime)
- Oligon (urca o treaptă neaccentuată)
- Petasti (urca o treaptă accentuată)
- Kentima (urca două trepte)
- Epistrof (coboara o treaptă)
- Iporoi (coboara două trepte pe rând)
- Elafron (coboara două trepte prin salt)
- Hamili (coboara patru trepte prin salt)

Notație muzicală bizantină

Au existat câteva mașini de scris de partituri a căror funcționare a fost complexă. Printre primele, putem cita „ *Keaton Music Typewriter* ” inventat în 1936 de Robert H. Keaton.

Manuscris muzică gregoriană

OPERĂ DE ARTĂ, este o creație artistică cu valoare estetică.

- Opera de artă este rezultatul unui proces de creație care constă în îmbinarea armonioasă a elementelor de limbaj plastic.
- Pentru a aprecia o operă de artă, aceasta trebuie studiată în ansamblu, să deducem subiectul, tema sau mesajul ei.
- Operele de artă pot fi expuse într-un cadru special amenajat, pentru publicul larg, sub forma unei expoziții.
- Operele de artă se reunesc într-o expoziție de artă.

Expoziția de artă este o prezentare organizată într-un spațiu special amenajat (în interior sau exterior), cu scopul de a face cunoscute publicului opere de artă aparținând diverselor genuri.

REȚINE!

Criterii pentru stabilirea valorii unei opere de artă

- **Criteriul estetic** determinat prin forma, textura, culoarea și simetria operei.
- **Calitatea și valoarea**
- **Mesajul**
- **Originalitatea**
- **Audiența și piața de artă**

ABORDĂRI INTERDISCIPLINARE: SUNET-CULOARE-VERS-MIȘCARE

Există nenumărate feluri de abordare interdisciplinară a artelor prin îmbinarea elementelor de exprimare artistică: *sunet-culoare-vers-mișcare*.

REȚINE!

Omul a creat artele și le-a perfecționat continuu, din nevoia de a-și exprima sentimentele, gândurile, aspirațiile, reflectând viața în dimensiunea ei spirituală. La începuturi, artele aveau un caracter sincretic. Artistul era în egală măsură și muzician, și poet, și pictor, și dansator. Caracterul sincretic al artei se mai menține și astăzi, mai cu seamă în creația populară orală. Dintre toate artele, muzicii i-au revenit cele mai mari șanse de a le îmbina cu celelalte.

MUZICA (SUNETUL) ȘI LITERATURA(VERSUL), două mari arte, cu trăsături comune (ritm, emoție, lirism), au pornit de la același izvor – sunetul.

- De aceea între arta muzicii și cea a cuvântului, chiar de la începuturile existenței lor, s-a produs o influență reciprocă. Melodia vocală a luat naștere concomitent cu vorbirea.
- Primele manifestări muzicale ale omului erau legate de viața de toate zilele.
- Relația de interdependență dintre poezie și muzică este atât de complexă, încât este aproape imposibil de cuprins.
- Tradiția poeziei lirice își are originile în Grecia antică,
- *Iliada* și *Odiseea* sunt la origine poeme epice orale ce se transmiteau „de la om la om” de-a lungul secolelor, fiind modificate și rafinate de cântăreții mai buni și atingând în cele din urmă acea formă care ne-a fost transmisă până astăzi de Homer (sfârșitul secolului al IX-lea, începutul secolului al VIII-lea î. Hr.).

- Grecii nu erau doar poeți, ci poeți-muzicieni – care își scriau și *interpretau* atât cuvintele, cât și muzica acestor creații sincretice.
- Formele de realizare a simbiozei muzicii cu literatura cuprind o diversitate foarte mare de genuri muzicale.
- Există multe exemple care reflectă simbioza muzicii cu literatura, reflectată în diferite lucrări de genuri muzicale variate:
 - S. Prokofiev - *Petrică și lupul*
 - S. Prokofiev - *Romeo și Julieta (fragmente)*
 - L. Bernstein - *West Side Story (Tony and Maria)*
 - P. Dukas - *Ucenicul vrăjitor (după Goethe)*
 - E. Grieg - *Peer Gynt (după Ibsen)*
 - F. Mendelssohn - *Visul unei nopți de vară (după Shakespeare)*
 - N. Rimski-Korsakov - *Șeherezada (fragmente)*
 - A. Zirra – *Capra cu trei iezi (fragmente)*
 - C. Trăilescu – *Motanul încălțat (fragmente)*
 - P. Constantinescu – *Miorița*

Edvard Grieg -Peer Gynt

<https://www.youtube.com/watch?v=PIvPa7ZWMwU&t=74s>

MUZICA(SUNETUL) ȘI DANSUL (MIȘCAREA) au trăsături comune încă de la apariția lor.

- La origine, dansurile au avut mai mult un caracter magic, care a determinat apariția dansurilor ritualice.
- Muzica dansurilor populare i-a inspirat pe mulți compozitori, servind ca bază pentru creația muzicală.
- Cele mai selecte melodii în ritmuri de dans au trecut în categoria dansurilor de societate.

- Multe dintre melodiile și ritmurile dansurilor de societate și-au găsit loc în creația compozitorilor din diferite epoci.
- Culminația asocierii muzicii cu dansul este realizată în arta baletului, care, începând cu secolul al XIX-lea, se dezvoltă deosebit de intens.

Edgar Degas

- Numeroși compozitori, coregrafi și dansatori celebri uimesc prin originalitatea fără precedent a stilurilor și ideilor novatoare de realizare artistică.

P.I. Ceaikovski- Lacul lebedelor

<https://www.youtube.com/watch?v=9rJoB7y6Ncs>

MUZICA (sunetul) ȘI ARTELE PLASTICE (culoarea) s-au dezvoltat în paralel, fiecare formându-și mijloacele proprii de limbaj artistic.

- **Muzica este o artă ale cărei mijloace de exprimare sunt: melodia, ritmul, dinamica, timbrul, tempoul, percepute auditiv.**
- **Artele plastice (pictura, sculptura, arhitectura) redau lumea prin alte mijloace artistice: punct, pată, culoare, linie, formă, volum etc., percepute vizual.**
- **Pictorul italian din epoca Renașterii, Leonardo da Vinci afirma că muzica și pictura sunt surori. Ambele arte folosesc numeroși termeni generali comuni: compoziție, formă, stil, culoare, ritm etc.**
- **Astfel, compoziție muzicală – totalitatea elementelor ce alcătuiesc o lucrare muzicală; compoziție picturală – felul în care sunt dispuse elementele imaginii într-un tablou.**

- Ascultând muzica, putem să ne imaginăm anumite tablouri; tot așa cum, privind anumite tablouri, ne putem transfera în lumea muzicii.
- Pentru mulți compozitori, anumite lucrări de artă plastică au servit drept sursă de inspirație creatoare, tot așa cum nenumărați plasticieni, impresionați de forța muzicii, au creat picturi nemuritoare.

A existat întotdeauna o relație între muzică și artă, iar mulți compozitori s-au lăsat inspirați de picturi atunci când au compus marile opere.

„Dansul macabru” al lui Giacomo Borlone

„Design de scenă pentru opera Ruslan și Lyudmila” de Viktor Hartmann

Prima pictură este punctul de plecare al operei Danse Macabre de Camille Saint-Saëns. Atât pictura, cât și piesa de muzică clasică ne amintesc că moartea va veni pentru toți.

Nicio galerie de artă nu ar fi completă fără o pictură a lui Hartman. Munca lui a fost transformată în muzică de Modest Musorgski, prietenul său, în suita Tablouri dintr-o expoziție.

APLICAȚII PRACTICE

Realizați în urma audiției concertului „Primăvara” din ciclul „Anotimpuri” de Antonio Vivaldi, un tablou în culori, evocând numai elementele sonore specifice anotimpului surprinse de compozitor, apoi prezentați tabloul realizat, explicând legătura dintre muzică și imagine.

În urma audierii Simfoniei a IX-a, „Din lumea nouă”, partea I Adagio Allegro molto de Antonin Dvořák, realizați o lucrare plastică asemănătoare unei frize decorative împărțind o coală de desen în trei (pe lungime) în care vor reprezenta, prin culori, atmosfera evocată de compozitor.

OPERA - ca gen muzical- reprezintă abordarea interdisciplinară cea mai complexă, la realizarea ei îmbinându-se mai multe arte: muzica (sunet), literatura (vers), coregrafia, teatrul și artele plastice.

- Fiecare dintre elementele artelor are un anumit rol în realizarea operei.
- Muzica reprezintă elementul cel mai important al operei.
- Literatura poate oferi subiecte pe baza cărora se alcătuiește textul operei.
- Coregrafia nu este prezentă în toate operele. Are un rol secundar.
- Teatrul sau arta interpretării pune în valoare conținutul muzical al operei.
- Artele plastice sunt cele care ajută la realizarea decorurilor, astfel încât publicul să își imagineze locurile unde se petrece acțiunea. O altă contribuție a artelor plastice constă în realizarea machiajelor și a costumelor cerute de epoca în care se desfășoară acțiunea.

APLICAȚII PRACTICE

Accesați jocul de la adresa următoare și verificați-vă cunoștințele legate de elementele sincretice din genul operei:

<https://wordwall.net/ro/resource/19968947/elemente-sincretice-%c3%aengenul-operei>.

Realizați pe o planșă sau într-o aplicație de tip editor grafic un colaj cu fotografiile unor teatre și opere din lume celebre prin grandiozitatea sau frumusețea lor.

Opera

<https://www.youtube.com/watch?v=MYHR7cSnb8Y>

CREATORII DE POVEȘTI (PROGRAMATISMUL ÎN MUZICĂ)

ȘTIAI CĂ?

Antonio Vivaldi este considerat compozitorul care a avut pentru prima dată ideea de a descrie prin mijloace muzicale o temă.

Vivaldi descrie cele patru anotimpuri, în ciclul de concerte numit „Anotimpurile”

REȚINE!

- ✓ Muzica programatică este o muzică descriptivă, cu un titlu sugestiv care ne trimite cu gândul la tema lucrării.
- ✓ Printre primii compozitori care au introdus elemente descriptive în muzică se numără Antonio Vivaldi, în ciclul de concerte pentru vioară și orchestră *Anotimpurile*.

- ✓ Creatorul muzicii cu program este considerat compozitorul Hector Berlioz. Cea mai cunoscută lucrare a sa este *Simfonia fantastică*.
- ✓ În muzica programatică, elementele de limbaj muzical (melodia, ritmul, tempoul, nuanțele, timbrul) sunt mijloacele prin care compozitorul ne comunică programul lucrării, acest tip de muzică neavând text.
- ✓ Lucrările muzicale cu program au în general formă liberă.
- ✓ Deși au fost compozitori care au introdus elemente descriptive în lucrările lor și înainte de romantism, acest tip de muzică este specific perioadei romantice.
- ✓ Caracterul descriptiv al muzicii este dat de îmbinarea acesteia cu alte arte, caracteristică numită sincretism.

Muzica programatica

<https://www.youtube.com/watch?v=a9ghPKCqhDE>

DESCRIERI LITERARE, PLASTICE, ILUSTRĂȚII SONORE.

Descrierea este un mod de expunere prin care se prezintă trăsăturile caracteristice ale unui colț din natură, ale unui peisaj, fenomen al naturii, portretul unui personaj prin intermediul elementelor de limbaj plastic.

APLICAȚIE PRACTICĂ

Audiați *Rapsodia I* și *Rapsodia a II-a* de George Enescu și vorbiți despre sentimentele și emoțiile voastre din timpul audiției. La ce vă gândiți când le ascultați?

Descrieți imaginile din mintea voastră -

https://www.youtube.com/watch?v=1l3UalQFS4&ab_channel=AlexandraGrancea

Ce piese folclorice puteți identifica în cadrul celor două compoziții?

Surprindeți într-un desen imaginile sugerate de cele două compoziții muzicale ale lui George Enescu.

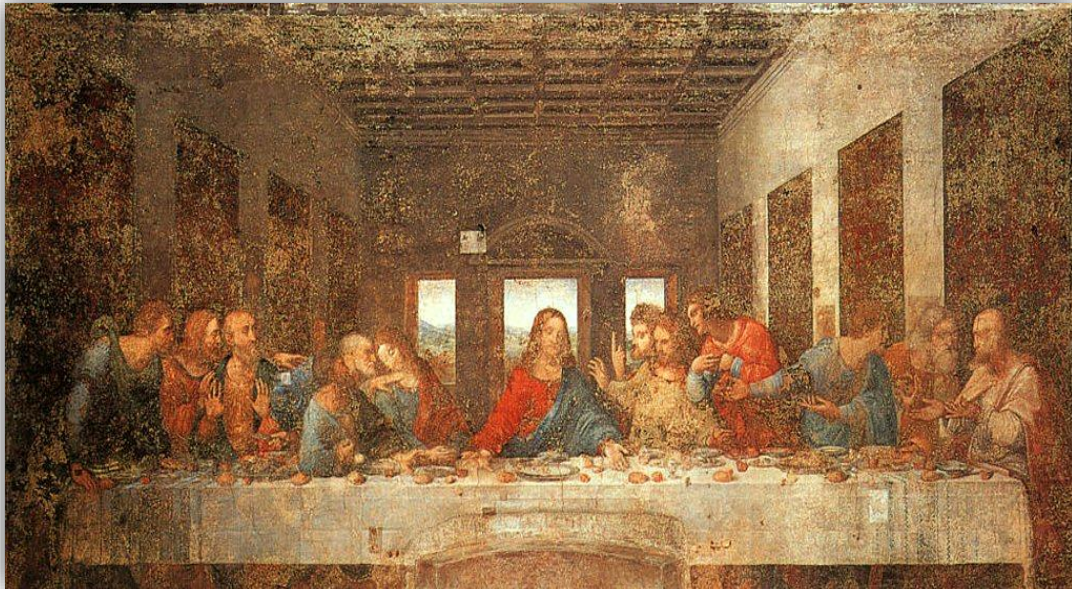

Proiect – Pe urmele lui Enescu

Pentru proiect veți lucra în echipe de câte patru elevi. Proiectul poate fi realizat fie în format fizic (planșă). Materialul vostru se va referi la George Enescu și va trebui să conțină:

- Date biografice legate de compozitor;
- O listă a pieselor compuse;
- O fotografie portret;
- Un afiș realizat de voi pentru una dintre compozițiile sale;
- Povestirea pe scurt a libretului uneia dintre operele compuse;
- Fragment audio-video reprezentativ;

Prezentați proiectul în fața colegilor.

„*Cina cea de taină*” este o pictură murală a lui *Leonardo da Vinci*, realizată pentru patronul său, ducele Ludovico Sforza din Milano, una din cele mai celebre picturi din istoria universală a artelor. Ea se găsește în fosta sală de mese a bisericii dominicane Santa Maria dell Grazie din Milano.

Forma definitivă a lucrării a fost precedată de studii amănunțite, schițele corespunzătoare s-au păstrat și se găsesc în biblioteca "Albertina" din Viena, la "Accademia" din Veneția și în "Royal Library" din castelul Windsor.

Schiță „Cina cea de taină,,

Opera măsoară 460 x 880 cm și a fost executată în tempera și ulei, în perioada cuprinsă între 1495 și 1498.

Metoda cu care Leonardo a lucrat „Cina cea de Taină” a fost fără precedent; el a încercat să folosească materiale noi.

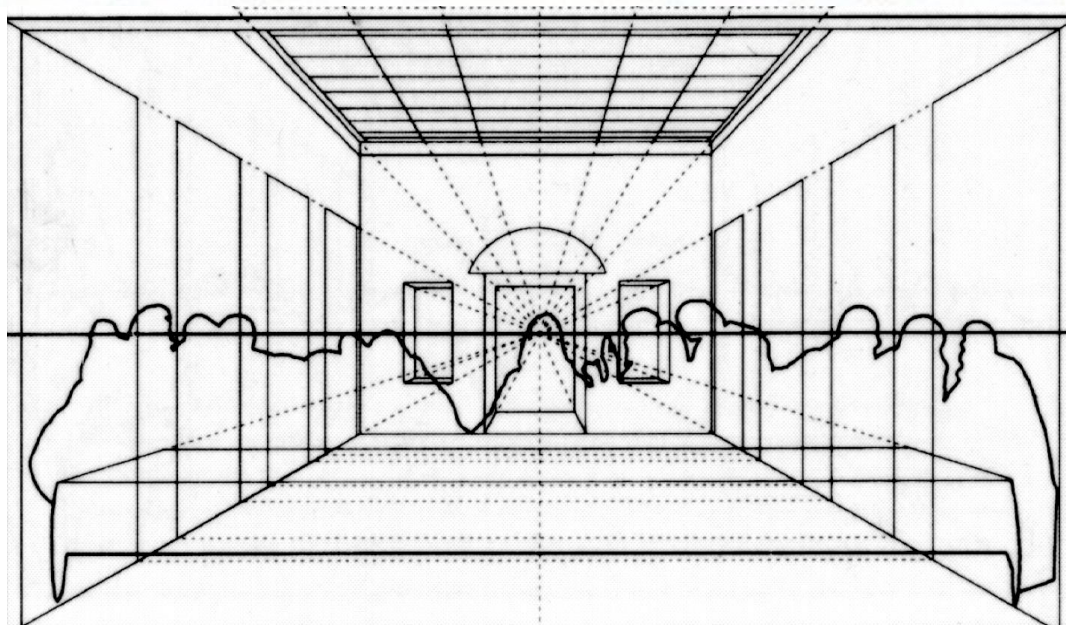
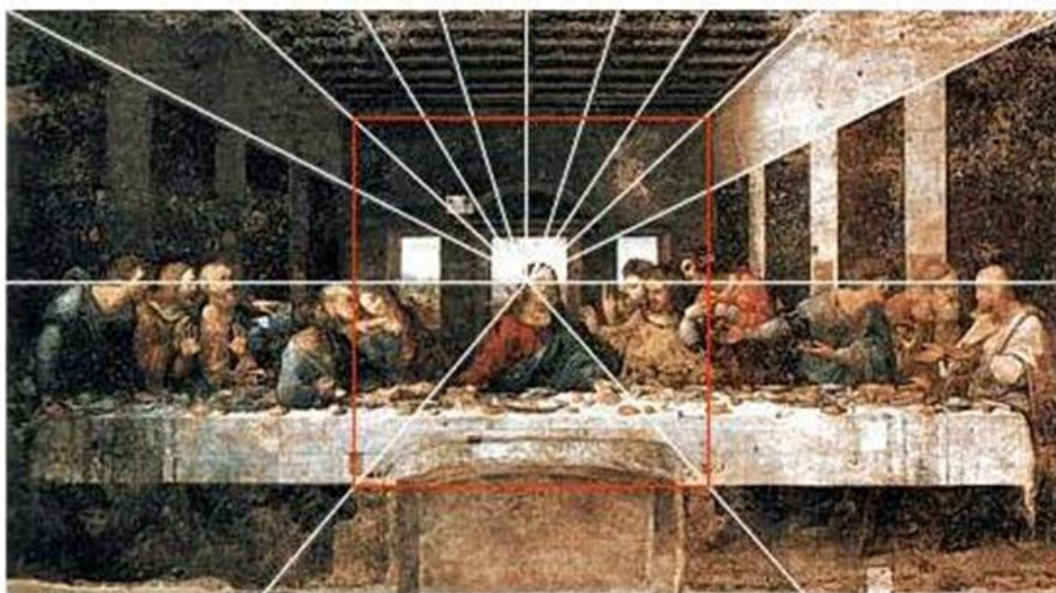
În loc de frescă, Leonardo a conceput propria sa tehnică pentru pictura murală, un fel de tempera pe piatră”. Artistul, căruia îi plăcea să experimenteze tot felul de lucruri noi, a ales să aplice culorile pe un strat dublu de ipsos, pe tencuială uscată.

Compozițional, „Cina cea de Taină” a fost construită după raționamente aproape matematice. Punctul cel mai important este perspectiva tehnică incredibilă. Fiecare element singular al lucrării atrage atenția asupra centrului compoziției - chipul lui Hristos. Este ceea ce Leonardo numea „mişcarea minții”.

Isus este așezat în centru compoziției, capul său fiind încadrat de o deschizătura arhitecturală.

Cei doisprezece apostolii sunt aranjați în jurul lui Isus, împărțiți în patru grupuri de câte trei, dispuse două la dreapta și două la stânga Mântuitorului, grupuri unite de posturile și gesturile lor. Această împărțire nu rupe unitatea tabloului. Respectând principiul estetic unitate în varietate, pictorul conduce privitorul, pe grupe mici, către imaginea de ansamblu.

În 1980, împreună cu biserica și cu mănăstirea dominicană, opera lui Leonardo a fost declarată de către UNESCO patrimoniu al umanității.

Există două copii în mărime naturală ale Cinei: una se găsește la Biserica Minorită din Viena, alta în muzeul mănăstirii din Tongerlo (Belgia).

"Cina cea de Taină" a lui Leonardo da Vinci este estimată la 510 milioane de dolari. Principalul motiv pentru care n-a fost vândută sau furată pînă acum este acela că nu poate fi mutată. Este a treia din topul celor mai scumpe lucrări artistice din lume, după Capela Sixtină (789 milioane de dolari) și Gioconda (642 milioane dolari).

APLICAȚIE PRACTICĂ

Pe baza informațiilor prezentate mai sus, completați tabelul de mai jos

<i>Autorul lucrării</i>	
<i>Titlul lucrării</i>	
<i>Curentul artistic din care face parte lucrarea</i>	
<i>Subiectul sau tema plastică</i>	
<i>Dominanta cromatică</i>	
<i>Opinia voastră despre lucrare</i>	
<i>Ce mesaj transmite imaginea?</i>	
<i>Ce culori predomină în imagine? Care este semnificația culorilor din imagine?</i>	

BIBLIOGRAFIE

- Gagim I.- Știința și Arta educației muzicale, Chișinău, Editura ARC, 2006.
Manual educație plastică- clasa a VII-a, Ed. Știința, Chișinău, 2016
Manual educație plastică- clasa a V-a, Ed. Ars Libri, Argeș, 2017
Manual educație plastică- clasa a V-a, Ed. Litera Internațional, Chișinău, 2016
Manual educație plastică -clasa a VI-a, Ed.Ars Libri, 2019
Manual educație muzicala-clasa a VII-a, Ed. Art Klett, București, 2019
Manual educație muzicală- clasa a VIII-a, Editura ArtKlett,2020
Munteanu G.- Didactica educației muzicale, ediția a II-a, București, Editura Fundației România de Mâine, 2007
Borș A., Coroi E.- Educație muzicală pentru cl. a 5-a ,Editura Știința, 2015
Vasile C.- Metodica educației muzicale, București, Editura muzicală, 2004
<https://ro.eferrit.com/compozitorul/>
<https://blog.mcmusic.ro/2021/04/19/dirijorul-istorie-si-curiozitati-despre-omul-care-conduce-orchestra/>
<https://www.colorit.ro/blog/top-5-pictori-celebri-si-operele-lor-representative/>
<http://akademos.asm.md/files/132-137.pdf>
<https://olnafu.com/art%c4%83-%c8%99i-divertisment/107808-ce-este-improviza%c8%99ia-tipuri-metode-%c8%99i-tehnici-de.html>
<https://prezi.com/p/ami3jiayo1ho/muzica-jazz/>
<https://www.musicacodex.com/history-of-music-notation/>
<https://prezi.com/p/gpbvzgztdydt/mostenirea-culturala-a-antichitatii-arta-egiptului-antic/>
<https://destepti.ro/jazzul-un-stil-de-muzica-al-improvizatiei-si-libertatii-artistului>
<https://wikicro.icu/wiki/Conducting>

